

Aynı Mekân ve Aynı İnsan

Belli bir olgunluğa vardıldıktan sonra, insanın arayışları, çabaları, anlamlandırmaları, değerlendirmeleri, deneyimleri ve zihinsel aktiviteleri mekândan bağımsız değildir.

Dolayısıyla insan ile mekân arasında varoluşsal bir ilişki vardır. O ilişkinin mahiyeti bazen dış dünya tarafından anlaşılmayacak kadar kafa karıştırıcıdır. Tıpkı zaman gibi, mekânı da anlamak, kafa yoran karmaşık bir konudur.

Bazı yazılar, mekân ile insanın hikâyesini dile getirmek için yazılır. Bu, öyle bir yazıdır.

Esas amaç, insan ile mekân arasında var olan bağı; insanın ve mekânın sebatını; görünmez gücünü vurgulamaktır. Derinleşme ve adanmışlık konusunda mekânın insanın aidiyetine ve kimliğine yaptığı etkiyi dile getirmektir.

Bazı mekânlar tıpkı insan gibi derinliğe sahiptir. Hem insan, hem mekân, derinlik oranına göre değerli olur. Burada derinlik, aynen altın gibi dipten (ruhtan) gelen bir değerdir.

Derinlik evrenseldir. Sınır tanımazdır. Derinliğin ırkı, rengi, milliyeti yoktur. Dünyanın her tarafında aynı değere haizdir. Derinliğe sahip insan ruhunu bulmuştur. Özüyle barışıktır. Gönlü temiz, sözü çelişkisiz, zihni duru, fikri açık, çabası özgün ve diğerkâmdır. Kabuğundan/egosundan sıyrıldığı için tek gayesi, aydınlanmak ve aydınlatmaktır. Derinlik sahibi insan için aydınlanma, bedenden çok ruha odaklanan bir zihin yolculuğudur. Bencil benlikten diğerkâm benliğe, ayrılık duygusundan her şeyle birlik duygusuna, yargılamadan değer vermeye, korkudan sevgiye geçiştir. Kabuğunu soymuş olan derinlik sahibi insanların kavuk kavgası yoktur. Bu nedenle kendisini sadece kabukla (bedenle) tanıyan sığ insanlarca genellikle ya anlaşılmaı, ya da yanlış anlaşılırlar.

İki ayrı görselde gözükten kişi benim. Her iki resimde gömleğin cebinde gözükten kalem tutarlı bir çizgi ile beni bu günlere taşıyan vizyondur.

Mekân, Nusaybin'den Cizre'ye giderken Tur İzlo (Bagok Dağı)'nın hâkim bir yamacında Mezopotamya ovasına sevecen gülücükler dağıtan -(4. Yy'da kurulan) Mor Evgin Manastırının giriş kapısıdır.

Birinci resim, 25 yıl önce kelle koltukta, bir kitap çalışması esnasında çekilmiş bir hatıradır.

Karamsarlığın kol gezdiği, korku ve endişenin hâkim olduğu o sancılı zamanlarda nefesim kesilerek, yürüyerek tırmanmıştım manastıra...

Evet, Mesihi öğretinin bölgede yayılmasını sağlayan Aziz Mor Evgin Manastırından bahsediyorum.

Süryani mistisizmin suskun ve onurlu bir abidesi olan manastır, o tarihlerde kötü bir acımasızlığa sürüklenmişti Terk edilmişliğin ve sahihsizliğin içinde kıvranıyordu. Sahiplenmeyi bekliyordu.

İkinci resim ise, 25 yıl sonra aynı mekânda 28 Mayıs 2023 tarihinde çekilmiş anlık bir enstantanedir.

Doğrusu, bu iki resim/poz yan yana gelince, bir bellek yolculuğuna çıkmış gibi oldum. Geçmişin olumlu-olumsuz hatıraları ve yaşanmışlıkları bir anda etrafımda canlanıverdi.

Bir anlamda burada yazdıklarım farklı tarihlerde aynı mekânda çekilmiş bu iki farklı resmin hikayesi gibidir..

Rastlantısal olsa da, aynı kişinin -yıllar sonra- aynı mekânda iki ayrı poza sahip olması manidardır. Bu iki poz arasında geçen zaman dilimi tefekkür ve düşüncelere sevk edince, ister istemez, kendiliğinden bir karşılaştırma durumu ortaya çıktı.

Öyle ki, acı veren sessiz hatıraların halkalanması, Mor Evgin Manastırının çevresini kaplayan tarihin ışıltısında ve tarih kokan o muhteşem manzarasında kaybolursa da, insan ve mekân bağlamında bu iki resim/poz arasında karşılaştırma yaparken, düşünsel gelgitler yaşamamak mümkün değildir. İnişli çıkışlı doğal akışın seyri

seferini hissettikçe, -geçmişte- o eteklerde üretkenliğe dair yaşanan adanmışlıklar ve sarf edilen çabalar film şeridi gibi gözlerimin önünden geçti.

Bu yüzden kadim zamanlardan modern zamana kadar değişen yaşamın olanaklarını derinden hissederek yazmaya koyuldum.

Hayatın doğal akışı, binlerce yıldır olduğu gibi, o eteklerde ahenkle devam ediyor olsa da, burada yitirilen üretkenlikleri ve kayıp anlamları hatırlatmak istedim. O kayıp anlamlar kafamızı karıştıran sorulara ve cevaplara ışık tutan bir kılavuzdur. Evden (ruhtan) hayata giden yolu(muzu) aydınlatıyor. Bir nebze de olsa, akıl karışıklığını hafifletmeye katkı sunuyor.

Bu nedenle o hatırlatmayı yaparken, her şeye rağmen doğal akışımıza dikkat etmenin gerekliliğini vurgulamak istiyorum. Savrulmalar ve toslamalar yaşamamak için bazen üzülsek de, bazen kızsak da, bazen ağlasak da, UMUDU diri tutmak zorundayız. Doğal akışta kaldığımızda, umudu diri tutmanın yollarını öğrenmekle kalmaz, korumamız gereken değerleri de daha çok görünür kılarız. Denge kurmanın önemini daha çok kavramış oluruz. RUH'un öz anlamını kavrama noktasında düşünce/mana dünyamızı daha çok zinde ve güçlü tutma şansını yakalamış oluruz.

Cevizin içindeki besine ulaşmanın yolu, nasıl kabuğun kırılmasından geçiyorsa, Mor Evgin gibi mistik bir manastırın derinliğini kavramak da, arka planda bulunan misyona inmeyi zorunlu kılmaktadır.

Aziz Mor Evgin, o denli büyük bir aziz ki, Süryani geleneğinde, "**İkinci Mesih**" ismi ile adlandırılır. O erken çağlarda tıpkı İsa Mesih gibi, yetmiş iki müjdeciden oluşan bir misyon hareketi kurmuştu. Bu hareketin etkin çalışması/müjdelemesi sonucunda Mesihi öğretti, Mardin başta olmak üzere, Turabdin'e, Tur İzlo'ya, Tur Kardü'ya (Cudi yöresine) ve tek kelimeyle bölgenin en ücra köşelerine ulaşabilmiştir.

Bu mistik özelliğinden dolayı Aziz Mor Evgin Manastırı, Doğu Hıristiyanlığının ana merkezi ve Süryani Hıristiyanlığının -dünyaya kök salan- kalbi sayılır.

Coğrafik açıdan Doğu ve Batı olarak iki kola ayrıştırılan Süryanileri sıcak avlusunda kucaklayan bu manastır, bazı dönemlerde sekteye uğramışsa da, diğerkâm yaklaşımlarla var olma mücadelesini hep devam ettirmiştir.

Tarihsel olayların getirdiği mağduriyetler nedeniyle tahribatlar yaşamış olsa da, bazen Nasturi ismiyle bilinen Doğu Süryani (Asuri Havarisel) Kilisesi'nin; bazen Yakubi ismiyle bilinen Batı Süryani (Kadim veya Ortodoks) Kilisesi'nin gayretleriyle -günümüze kadar- ayakta kalmayı başarmıştır.

Nefretin ve dışlamanın eylemleriyle yalpalayan ruhlara sıcaklık ve şefkat veren bu manastır, üretken çağlarında ümitlerin ve düşlerin dokunduğu ruhani bir tezgâh gibiydi Süryani kiliseleri için. Zorlukların ve maddi sıkıntıların fazlasıyla yaşandığı ama gönüllerin bir o kadar zengin olduğu zamanlarda...

Dolayısıyla mezhep/kilise ayrımı yapmadan Süryanilerin bütünlüğünü arzulayan çabalar konusunda düşünceleri bulandıran kalpsiz tutumlar için Mor Evgin Manastırı bir ilk sığınaktır. İç barışın bir yastığıdır. Şefkatin son kalesidir. Vazgeçilmez hatıraları sıcak tutan kutsal bir mekândır.

Eski çağlarda -bazı- manastırların hikâyesi ve nasihati, hayat boyu devam eden bir yankı gibi insanı terk etmezdi. Çünkü bir ev gibi algılanırdı. O zamanlarda bir manastırı **“eve veya yuvaya”** dönüştüren, ona yüklenen anlamlarla ve hayata kök salan üretkenlikle ilişkiliydi. Bu nedenle manastırdan yoksun bir yaşam, hikâyesiz kalmak gibiydi. Kendini bilen samimi insanlar için bu durum ölüme eş değer sayılırdı.

Çünkü insanlar, o somut hikâye ile daha çok ısınırdı. Daha iyi motive olurdu. İhmalin ve ihlalin yaralarına karşı merhametli bir farkındalığa ve tutarlı bir ahlaka daha çok tutunabiliyordu.

O hikâye bencil değildi. Kapsayıcı ve kuşatıcıydı. Açılımcı özelliklere sahipti.

O hikâye karşıtlıktan tamamlayıcılığa götüren içsel barışın, sosyal uyumun ve bilinçli farkındalığın hikâyesi idi.

O hikâye, kendini kendinde bulan hakiki ve samimi olmanın hikâyesi idi.

Esas ve yegâne amaç hikâyeyi devam ettirmekse şayet, hikâyenin devamlılığı için farklı ne yapılabilir?

Bana göre, hikâyenin devam etmesi için hakiki sevginin ve hakiki bilginin hayati tohumuna çok ihtiyaç var. Ancak bu tohumun başağı (meyvesi) düşünce olursa/olabilirse, pozitif gelişim ve dönüşüm, çoğalma ve ayakta kalma hali mümkün olabilir.

Bilgelik ve anlayışı, sevgiyle birleşik bir şekilde kullanmayı öğrendiğimizde hayatın akışı içinde lazım olan sağlam dengeyi yakalamış oluruz.

Ancak geçmişten ders çıkarmak ve eski tutumları tekrarlamamak, yapılanlara dikkat etmek icap eder. Çünkü gelecek, bugünün değerlendirilme tarzına göre şekillenecektir. Kilise yönetimiyle birlikte sorumluluk taşıyan etkili ve yetkili konumda olan herkes kendinden bütünüyle soyunmuş olması gerekir. **Sorumluluk sahasındaki asma kadar, atılan her adım tüm bağı gözeten bir niyet/anlayış/çaba içeriyorsa, hedefin gerçekleşme şansı yüksek olur.** Bu konuda duyarlı davranmak, sorumluluk sahibi ve kültürel farkındalığı yüksek herkesin, hepimizin vazifesidir. Bu vazifenin ifasında, bütüncül düşünerek, madde, manayı desteklemelidir. Akıl bilgisiyse, ruh da sevgisiyle iş başında olmalıdır.

Belki de **“kendini bilmekten”** başlamak gerek.

Çünkü kendini bilmeyen insan, hakikat bilgisinden, farkındalığından yoksun ve kendini beğenmiş oluyor. Hangi makamda olursa olsun, kendi eğitimini, görüşünü, bakışını, aklını başkalarınınkinden üstün, imtiyazlı görmenin gafletine düşüyor. Veya gelip o batağa saplanıyor. İşte orada akıl köreliyor. Bütün bilgiler ve ahlaki güzellikler anlamını kaybediyor. Pozitif tutum tükeniveriyor.

İnsan ancak, kendini bilerek, kendini tanıyarak bu olumsuz durumu yaratan kendi zindanından, zaaflarından, bencilliğinden, ihtiras ve yıkıcı tutkularından kurtulabilir¹.

Bunun yolu da hakikat fikrinin insanın yaşamında kök salmasından geçer.

---

¹ İnsanın doğruyu bulmasında ve kendini gerçekleştirmesinde '**kendini bilmek ve kendini tanımak**', kritik öneme sahiptir. Bilmek daha genel, tanımak ise kişiye özeldir. İnsanın önce kendini tanınması, sonra da tanıdığı kendisini bilmesi gerekir. Aziz Mor Antunius (251-356) "**Allah'ı bilmek için önce kendini bilmelisin**" diyor.

Kendini bilmek, davranışlarının farkında olmak, aydınlanmayı ve bilinçlenmeyi de içeren bir özdenetim ruhunda ilerlemek demektir. Bu nedenle kendisini, yani kendi düşüncelerini, hareketlerini, önyargılarını, tutumlarını, öz benliğini bilip kendini kontrol eden kişi, yaptığı her şeyin sorumluluğunu üstlenmiş demektir. Bu da, denge yolunda iyiye, doğruya, güzele doğru gidiştir. Bu gidişte özgürlük, ahlaktır. Ahlak da sorumluluktur. Ama ahlakın ölümü, bu gidişi tehdit eden en büyük tehlikedir. Çünkü doğru hayat, doğru yoldan ve doğru ahlaktan geçer.

Kendini bilmek, nefse hâkim olmak, yani ağırlıklardan kurtulmak olduğunu bilmekte fayda vardır. Çok değişik kişiliklere sahip olduğumuzu ve bu kişilikler arasından kendimize ait olan gerçek kişiliğimizi yaratmamız gerektiğini; ne toplumdaki ne insanlardan, ne de herhangi başka bir şeyden korkarak, çekinerek kendi öz kişiliğimizi yaratmamız ve bu öz kişiliği yaşamamız gerektiğini unutmamak gerekir. Bunun için insanın kendisinin ne olduğunu anlaması gerekir. Anlaması için de kendisinin özünü/aslını hatırlaması gerekir. Çünkü gerçekte ne olduğunu bilmeyen kişi çözüme de ulaşamaz. Bu aynen araba bozulduğunda bir motor ustasının sorunu hemen bulması gibi bir şeydir. Eğer motordan anlamıyorsanız sorunu da çözemezsiniz. Sorunu çözmek için sistemi tanımak gerekir. O nedenle kendimizi tanımamız çok gereklidir.

Kendini bilme kültürü, doğruya ulaşma konusunda ahlak ve erdeme kapı açan bir anahtardır. Ama içeriye girmek tercihe bağlıdır. O kapıyı herkes kendisi açmalıdır. O içsel kapı açılmadan insanın algı filtreleri berraklaşmıyor. Algı filtrelerindeki pürüzlerden (veya kirlerden) ve algılama seviyesinin düşük olmasından dolayı hakikat/hayat olduğu gibi değil, bölük pörçük görülmektedir. Bunun farkındalığına varan insan, sorumlu düşünceye sahipse, kendisini muhakkak içsel bir yolculuğun içinde bulur. O yolculukta '**ikinci doğumun**' anlamıyla tanışır. Bu tanışmayla, kalitenin niteliği, düşünceyle ilişkili olduğunu anlar. Bu da insandaki samimiyet ve içtenlik oranına göre anlam kazanır. Bu anlamada, dürüstlük, içtenlik demektir. İçten / samimi insan iyilik sevendir.

Gelişimi ve kaliteyi esas alan ikinci doğuş olmadan iyiliği ayakta tutan samimi ve hakiki hayat ortaya çıkmaz. İkinci doğuş veya yeniden doğmak; ezbere dayalı yerleşik algıları dönüştürmek, alışılmış kalıpların dışına çıkmak, içsel perdelerden ve maskelerden kurtulmak, farkındalıkla başlayıp; iç ve dış çatışmalarla geçen, yorucu, zaman zaman da can yakan çetin bir süreçtir.

Mor Evgin manastırı, o dar ve alçak giriş kapısına adım atar atmaz, bencilik, büyüklük, üstünlük taslayan bir egoyla, bir kibirle içeriye girilmemesinin terbiyesini verirken, nefsi bu terbiye ile yüzleştirirken, sevecen bir ruhla her dem, her daim hakikat fikrinin tohumlarını ekmiştir insanların yüreğine, diğerkâm ve vefakâr olmanın önemini hatırlatarak.

Bu edasıyla, özü ortaya çıkarmak için adeta insanın kabuğunu soyduruyor Mor Evgin Manastırı zarar veren bencil tutumlara taş çıkarırcasına!

Tıpkı 25 yıl önce olduğu gibi, geçen hafta o dar ve alçak kapıdan içeriye girince bunları hissettim. Yanımdakilere bunları anlattım.

Olmaya giden yol da dar ve engebeli değil midir?

Bu nedenle her daim o dar ve alçak kapıdan farklı bir hissiyatla, *huşu ve tevazu içinde* girmeye gayret ediyorum ².

Bu farkındalığın hazzıyla değerli okuyucuya da aynısını tavsiye ediyorum.

Boşuna denilmemiştir: **“Bilgelik ruhun gelişmişlik düzeyidir. Güzellik, görenin gözündedir.”**

Yusuf Beğtaş

Not: Yazıda geçen resimleri görmek için lütfen bu verili linki tıklayınız:

<https://www.midyatgudem.com/ayni-mekan-ve-ayni-insan-makale,728.html>

---

² Ben o dar ve alçak kapıdan her girdiğimde, diğerkâmlığın zafer tacını takarak, hayatı HAKİKAT'in ışığıyla ısıtan ve bilginin değerleriyle ısıtan, günümüze ışık tutarcasına dönemin ahlaki yapılanmasına hayati değerler katan, hakikatin içsel güneşine kavuşmak amacıyla kendi karanlıklarını dağıtmayı göze alan, ruhun iktidarına kavuşmak için MANA yolculuğunu zihin berraklığı ve gönül ferahlığıyla yapan hikmet erbabı aziz atalarımızı ve üstatlarımızı/malfonelerimizi anmadan geçemiyorum.

